

22.

SÖDERBÄCK *proti* ŠVÉDSKU

rozsudok
Európskeho súdu pre ľudské práva
z 28. októbra 1998

(Na preklad sa použil
originálny rozsudok Európskeho súdu
pre ľudské práva – 113/1997/897/1109)

CHARAKTERISTIKA SŤAŽNOSTI

Švédske súdy rozhodli o osvojení maloletej M. bez prívolenia jej biologického otca a proti odporúčaniam orgánu sociálnej starostlivosti. Osvojiteľom sa stal manžel matky dieťaťa. Hoci súdy postupovali v súlade s príslušným zákonom, sťažovateľ – biologický otec dieťaťa – považuje osvojenie jeho dcéry za zásah štátu do práva na rešpektovanie jeho rodinného života, ktoré mu zaručuje článok 8 Dohovoru. Úlohou Európskeho súdu pre ľudské práva bolo v tomto prípade posúdiť, či rozhodnutie o osvojení, ktoré je zásahom do práva na rešpektovanie rodinného života sťažovateľa, bolo „nevyhnutné v demokratickej spoločnosti“.

NAJVÝZNAMNEJŠIE PRÁVNE VETY

1. Rozhodnutie o osvojení sa posúdi ako zasahovanie do práva sťažovateľa na rešpektovanie jeho rodinného života ustanoveného v článku 8 ods. 1. Takéto zasahovanie nemá za následok porušenie tohto článku, ak je „ustanovené zákonom“, sleduje jeden alebo niekoľko legitímnych cieľov uvedených v článku 8 ods. 2 a ak sa môže považovať za „nevyhnutné v demokratickej spoločnosti“. (pozri tento rozsudok ods. 25)

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

28 octobre 1998

AFFAIRE SÖDERBÄCK

ARRÊT

(version raccourcie)

En l'affaire Söderbäck c. Suède,
La Cour européenne des Droits de l'Homme, constituée, conformément à l'article 43 de la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales ("la Convention") et aux clauses pertinentes de son règlement B, en une chambre composée des juges dont le nom suit:

M. THÓR VILHJÁLMSOON, *président*,
Mme E. PALM,
MM. I. FOIGHEL,
R. PEKKANEN,
J. M. MORENILLA,
L. WILDHABER,
D. GOTCHEV,
M. VOICU,
V. BUTKEVYCH,

ainsi que de MM. H. PETZOLD, *greffier*, et P.J. MAHONEY, *greffier adjoint*,

Après en avoir délibéré en chambre du conseil les 30 juin et 24 septembre 1998,

Rend l'arrêt que voici, adopté à cette dernière date:

EURÓPSKY SÚD PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

28. októbra 1998

PRÍPAD SÖDERBÄCK

ROZSUDOK

(krátené)

V prípade Söderbäck proti Švédsku
Európsky súd pre ľudské práva v súlade s článkom 43 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd („Dohovor“) a príslušnými ustanoveniami Rokovacieho poriadku Súdu B v komore zloženej z týchto sudcov:

THÓR VILHJÁLMSOON, *prezident*,
E. PALMOVÁ,
I. FOIGHEL,
R. PEKKANEN,
J. M. MORENILLA,
L. WILDHABER,
D. GOTCHEV,
M. VOICU,
V. BUTKEVYCH,

ako aj H. PETZOLD, *registrátor*, a P. J. MAHONEY, *zástupca registrátora*,

po rokovaní na neverejnom zasadnutí 30. júna a 24. septembra 1998

vynáša tento rozsudok, ktorý bol prijatý v poslednom uvedenom dni:

PROCÉDURE

...

EN FAIT

I. LES CIRCONSTANCES DE L'ESPÈCE

6. M. Söderbäck, né en 1957 et résidant à Stigtomta, occupe depuis 1987 un emploi de chauffeur d'autobus.

7. Le requérant rencontra K.W. en 1980. Ils étaient amis, mais sans entretenir de liaison stable. Le 19 septembre 1982, K.W. donna naissance à une fille, M., dont le requérant est le père. Celui-ci se rendit une fois à la maternité pour voir K.W. et l'enfant. Au cours des mois suivants, il vit M. au domicile de K.W. à deux reprises. Il assista également au baptême de l'enfant. Au printemps 1983, il s'occupa de M. pendant une heure environ. Il n'eut pas d'autres contacts avec sa fille pendant cette année-là.

Comme l'indique un rapport du conseil social (*socialnämnden*) de Nyköping, cité ci-dessous (paragraphe 13), K.W. pensait que le requérant abusait de l'alcool et qu'il ne convenait pas qu'il voie sa fille autrement que quand il était sobre. Le requérant affirme qu'il a renoncé à voir M. en partie à cause des obstacles dressés par K.W. et en partie du fait de ses difficultés professionnelles. En outre, il avait eu des problèmes de boisson.

8. Selon le requérant, ces problèmes disparurent lorsqu'il rencontra A.H. en 1984. Celle-ci avait un fils de deux ans. Ils s'installèrent ensemble en janvier 1985.

9. En 1983, K.W. rencontra M.W. Ils commencèrent à cohabiter en mai 1983 et se marièrent en janvier 1989.

10. Le requérant vit sa fille une seule fois en 1984. Il souhaitait avoir des contacts plus fréquents mais K.W. y était selon lui opposée. Toutefois, le requérant vit sa fille de temps à autre entre 1984 et 1986, lorsque lui et A.H. emmenaient le fils de cette dernière chez sa nourrice, qui vivait non loin de celle de M. De plus, le requérant vit M. en juin 1986, lorsque celle-ci vint à l'anniversaire du fils de A.H.

KONANIE¹

...

K FAKTOM

I. OKOLNOSTI PRÍPADU

6. Pán Söderbäck, narodený v roku 1957, býva v Stigtomte a od roku 1987 pracuje ako šofér autobusu.

7. V roku 1980 sa sťažovateľ zoznámil s K. W. Priatelili sa, ich vzťah však nebol stabilný. Dňa 19. septembra 1982 K. W. porodila dcéru M., ktorej otcom je sťažovateľ. Tento prišiel jedenkrát do pôrodnice navštíviť K. W. a dieťa. V priebehu nasledujúcich mesiacov sťažovateľ dvakrát navštívil M. v byte K. W. Bol aj na krste dieťaťa. Na jar roku 1983 sa približne hodinu staral o M. Iné kontakty so svojou dcérou počas tohto roku nemal.

Ako to uvádza správa sociálnej rady (*socialnämnden*) v Nyköpingu, nižšie uvedená (odsek 13) K. W. si myslela, že sťažovateľ nadmerne požíva alkohol a teda nie je vhodné, aby navštevoval svoju dcéru, keď nie je triezvy. Sťažovateľ tvrdí, že navštevovania M. sa vzdal čiastočne preto, že mu v tom bránila K. W., a čiastočne pre profesionálne ťažkosti. Okrem toho mal problémy s pitím.

8. Podľa sťažovateľa tieto problémy zanikli v roku 1984, keď sa zoznámil s A. H. Táto mala dvojročného syna. V januári 1985 začali spolu žiť.

9. V roku 1983 sa K. W. zoznámila s M. W. V máji 1983 začali spolu žiť a v januári 1989 uzavreli manželstvo.

10. V roku 1984 sťažovateľ navštívil svoju dcéru iba raz. Prial si, aby sa stýkali častejšie, ale K. W. mu v tom podľa neho bránila. Sťažovateľ však občas navštívil svoju dcéru v období rokov 1984 až 1986, keď spolu s A. H. vodili jej syna k jeho opatrovateľke, ktorá bývala blízko opatrovateľky M. Okrem toho sa sťažovateľ stretol s M. v júni 1986, keď prišla na narodeniny syna A. H.

¹V tejto časti Európsky súd pre ľudské práva uvádza svoj procedurálny postup pri prejednaní tohto prípadu. Pozn. autora.

11. K.W. refusant prétendument tout contact entre M. et le requérant, celui-ci demanda en juin 1987 l'aide des services sociaux de Nyköping pour lui permettre de rendre visite à sa fille. Le requérant et K.W. se rencontrèrent une fois au bureau social en novembre 1987 pour examiner la question. K.W. exprima le souhait que le requérant ne fût pas encore autorisé à voir sa fille. En 1988, le travailleur social chargé du dossier vit à d'autres reprises le requérant et K.W. séparément, mais aucune rencontre n'eut lieu entre le requérant et M. Ainsi qu'il ressort des observations pertinentes inscrites au journal, il prit contact avec l'autorité concernée au plus une fois tous les deux mois.

12. En novembre 1988, M.W. demanda au tribunal de district (*tingsrätten*) de Nyköping l'autorisation d'adopter M. Refusant de consentir à l'adoption, le requérant demanda en février 1989 au tribunal de lui accorder un droit de visite. Le tribunal décida de consulter le conseil social de Nyköping (chapitre 4, article 10, du code parental – *Föräldrabalken*) et reporta l'examen de la question du droit de visite en attendant l'issue de la procédure d'adoption.

13. Le conseil effectua une enquête au cours de laquelle il entendit le requérant (chapitre 4, article 10, du code parental), K.W. et M.W. Dans son avis du 31 octobre 1989, le conseil conclut que l'adoption de M. par M.W. ne serait pas dans l'intérêt de l'enfant et recommanda en conséquence au tribunal de rejeter la demande de M.W. Le conseil s'était notamment appuyé sur les considérations ci-dessous.

Il releva en premier lieu que K.W. et M.W. vivaient ensemble depuis plus de six ans et étaient mariés depuis janvier 1989. Leur mariage paraissait stable et harmonieux. M.W. était devenu, psychologiquement parlant, le père de M., et éprouvait envers elle les mêmes sentiments que si elle était sa propre fille. M.W. jugeait souhaitable d'entériner cette situation grâce à une adoption qui conforterait la place de l'enfant au sein de la famille.

Le rapport signalait ensuite que le requérant semblait entretenir une relation stable avec A.H. et le fils de celle-ci. L'intéressé affirmait s'être toujours intéressé à sa fille mais, pendant quelques années, il n'avait pas eu l'énergie nécessaire pour la voir, en raison de ses difficultés personnelles. Il s'opposait à l'adoption et considérait que sa fille avait le droit de connaître son père naturel. Il se rendait compte que la relation avec sa fille devrait se construire avec précautions pendant un certain temps.

Le rapport contenait les remarques suivantes:

„Les enquêteurs sont d'avis que [M.], comme tous les enfants, a le droit de connaître ses origines. Il est également important qu'elle en soit informée le plus tôt possible. Dès lors, nous ne partageons pas l'opinion de [K.W.] et [M.W.] selon laquelle il est préférable pour [M.] d'attendre. Au contraire, nous croyons que selon toute probabilité, le fait de dire à [M.] à l'adolescence ou à l'âge adulte que [M.W.] n'est pas son père naturel sera pour elle une expérience traumatisante. Nous estimons également que [M.] a le droit de connaître son père et la famille de celui-ci. Nous ne partageons pas les craintes de [K.W.] et [M.W.] que [M.] s'éloigne de

11. Keďže K. W. údajne odmietala akýkoľvek kontakt medzi M. a sťažovateľom, sťažovateľ v júni 1987 požiadal o pomoc orgány sociálnej starostlivosti v Nyköpingu, aby mu povolili navštevovať jeho dcéru. V novembri 1987 sa sťažovateľ a K. W. jedenkrát stretli na úrade sociálnej starostlivosti, aby tento problém prediskutovali. K. W. vyjadrila želanie, aby sťažovateľovi ešte nebolo povolené stykať sa so svojou dcérou. V roku 1988 sociálny pracovník poverený touto záležitosťou viackrát navštívil sťažovateľa a K. W., každého zvlášť, medzi sťažovateľom a M. však nedošlo k žiadnemu stretnutiu. Ako vyplýva z príslušných poznámok zapísaných v denníku, sťažovateľ sa s dotknutým orgánom kontaktoval maximálne raz za dva mesiace.

12. V novembri 1988 podal M. W. na okresný súd (*tingsrätten*) v Nyköpingu návrh na osvojenie M. Keďže sťažovateľ odmietol dať prívolenie na osvojenie, vo februári 1989 požiadal súd o priznanie práva na styk s dieťaťom. Súd rozhodol, že sa poradí so sociálnou radou v Nyköpingu (kapitola 4 čl. 10 rodičovského zákonníka – *Föräldrabalken*) a posudzovanie otázky práva na styk odročil, čakajúc na výsledok konania o osvojení.

13. Rada vykonala šetrenie, v priebehu ktorého vypočula sťažovateľa (kapitola 4 čl. 10 rodičovského zákonníka), K. W. a M. W. Vo svojom posudku z 31. októbra 1989 dospela k záveru, že osvojenie M. pánom M. W. nebude v záujme dieťaťa, a preto odporučila súdu, aby návrh M. W. zamietol. Rada sa opierala najmä o dôvody uvedené nižšie.

Predovšetkým poznamenala, že K. W. a M. W. žijú spolu už viac ako šesť rokov a od januára 1989 sú zosobášení. Ich manželstvo sa javí ako stabilné a harmonické. M. W. sa stal z psychologického hľadiska otcom M. a prechováva k nej tie isté city, ako keby bola jeho vlastnou dcérou. M. W. považuje za žiaduce súdne potvrdiť túto situáciu osvojením, ktoré upevní postavenie dieťaťa v kruhu rodiny.

Správa ďalej uvádzala, že sa zdá, že vzťah sťažovateľa s A. H. a jej synom je stabilný. Sťažovateľ tvrdil, že sa vždy zaujímal o svoju dcéru, no počas niekoľkých rokov nemal kvôli svojim osobným ťažkostiam energiu potrebnú na to, aby ju navštevoval. Bol proti osvojeniu a domnieval sa, že jeho dcéra má právo poznať svojho vlastného otca. Uvedomoval si, že určitú dobu sa bude musieť vzťah s jeho dcérou budovať opatrne.

Správa obsahovala nasledujúce poznámky:

„Pracovníci, ktorí uskutočnili šetrenie, sa domnievajú, že (M.) má, tak ako všetky deti, právo poznať svoj pôvod. Je tiež dôležité, aby bola o ňom informovaná čo možno najskôr. A preto nesúhlasíme s názorom (K. W.) a (M. W.), podľa ktorého bude pre (M) lepšie, ak počká. Práve naopak, myslíme si, že povedať (M.) v období dospievania alebo dospelosti, že (M. W.) nie je jej vlastný otec, bude pre ňu, so všetkou pravdepodobnosťou, traumatizujúca skúsenosť. Domnievame sa tiež, že (M.) má právo poznať svojho otca a jeho rodinu. Nezdíelame obavy (K. W.) a (M. W.), že (M.) sa odcudzí (M. W.), pričom vieme, že by bolo prirodzené, keby zareagovala

[M.W.], tout en sachant qu'il serait naturel qu'elle réagisse d'une façon ou d'une autre. Toutefois, nous sommes d'avis qu'il pourrait être bénéfique pour [M.] de connaître son père et la famille de celui-ci. L'amour filial qu'elle ressent pour [M.W.] n'en sera pas pour autant altéré et [M.W.] demeurera probablement toujours le père de [M.] sur le plan psychologique.

Les enquêteurs considèrent qu'il ne s'agit pas de dire quel est le « meilleur » père, mais plutôt du droit de connaître et de rencontrer ses ascendants. Nous ne jugeons donc pas qu'il convienne d'appuyer la demande d'adoption de M. formulée par M.W.”

14. Le 12 décembre 1989, le tribunal tint une audience au cours de laquelle il entendit le requérant (chapitre 4, article 10, du code parental) et M.W. Par une décision du 22 décembre 1989, le tribunal autorisa M.W. à adopter M. en vertu de l'article 6 du chapitre 4 du code parental. Le tribunal motiva ainsi sa décision:

“L'enquête en l'espèce a montré que [M.] vit avec [K.W.] depuis sa naissance et que [M.W.] participe à l'éducation de [M.] depuis que celle-ci a huit mois. Selon les informations recueillies, [M.] considère [M.W.] comme son père. Il apparaît qu'à l'origine, [le requérant] a rencontré [M.] de temps à autre, mais les contacts entre eux ont par la suite pratiquement cessé. Dans ces conditions, on ne saurait considérer que le besoin qu'a M. d'avoir des contacts avec [le requérant] soit tel qu'il constitue un obstacle à l'adoption.

Par ces motifs, et considérant qu'il y a par ailleurs lieu de juger que l'adoption est dans l'intérêt de l'enfant, la demande est accueillie.”

15. Le 5 février 1991, la cour d'appel de Svea (*Svea hovrätt*) confirma la décision du tribunal de district...

II. LE DROIT INTERNE PERTINENT

...

17. Le chapitre 4 du code parental comporte des dispositions générales sur l'adoption. L'article 3 prévoit qu'une personne mariée peut adopter l'enfant de son conjoint avec le consentement de ce dernier. En vertu de l'article 5 a), un mineur de 18 ans ne peut être adopté sans le consentement de ses parents. Toutefois, le consentement du parent qui n'est pas investi de la garde de l'enfant n'est pas requis.

Conformément à l'article 6 du chapitre 4, le tribunal compétent doit examiner s'il convient de procéder à l'adoption et ne l'autorise que si l'adoption est favorable à l'enfant et si l'adoptant éventuel a élevé l'enfant ou a l'intention de le faire, ou s'il existe des raisons particulières militant en faveur de l'adoption, eu égard à la relation particulière entre l'adoptant et l'enfant.

tak alebo inak. Sme však toho názoru, že pre (M.) by bolo vhodné poznať svojho otca a jeho rodinu. Láska dcéry k otcovi, ktorú (M.) pociťuje k (M. W.), nebude týmto narušená a (M. W.) zostane z psychologického hľadiska pravdepodobne vždy otcom (M.).

Pracovníci, ktorí uskutočnili šetrenie, sa domnievajú, že nejde o to, aby sa povedalo, ktorý otec je „lepší“, ale predovšetkým o právo poznať svojich predkov a stretávať sa s nimi. Podľa nás teda nie je vhodné podporovať návrh na osvojenie M., ako ho sformuloval M. W.“

14. Dňa 12. decembra 1989 súd uskutočnil pojednávanie, v priebehu ktorého vypočul sťažovateľa (kapitola 4 čl. 10 rodičovského zákonníka) a M. W. Rozhodnutím z 22. decembra 1989 súd súhlasil, aby si M. W. osvojil M. podľa kapitoly 4 čl. 6 rodičovského zákonníka. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Šetrenie v tomto prípade preukázalo, že (M.) žije s (K. W.) od svojho narodenia a že (M. W.) sa zúčastňuje na výchove (M.) od jej ôsmich mesiacov. Podľa získaných informácií (M.) považuje (M. W.) za svojho otca. Zdá sa, že (sťažovateľ) sa spočiatku občas stretával s (M.), ale neskôr sa kontakty medzi nimi prakticky skončili. Za týchto podmienok sa nemožno domnievať, že potreba (M.) stykať sa so (sťažovateľom) je taká, aby bola prekážkou osvojenia.

Z týchto dôvodov a vzhľadom na to, že je navyše dôvod domnievať sa, že osvojenie je v záujme dieťaťa, sa návrhu vyhovie.“

15. Dňa 5. februára 1991 odvolací súd v Svea (*Svea hovrätt*) potvrdil rozhodnutie okresného súdu...

II. PRÍSLUŠNÉ VNÚTROŠTÁTNE PRÁVO

...

17. Kapitola 4 rodičovského zákonníka obsahuje všeobecné ustanovenia o osvojení. Článok 3 uvádza, že ženatý muž alebo vydatá žena si môžu osvojiť dieťa svojho manžela s jeho súhlasom. Podľa článku 5 písm. a) si maloletého do 18 rokov nemožno osvojiť bez privolenia jeho rodičov. Privolenie rodiča, ktorému dieťa nebolo zverené do výchovy, však nie je potrebné.

Podľa kapitoly 4 čl. 6 príslušný súd musí preskúmať, či je vhodné pristúpiť k osvojeniu a povolí ho len vtedy, ak je osvojenie na prospech dieťaťa a ak eventuálny osvojiteľ dieťa vychovával alebo má v úmysle vychovávať ho, alebo, ak existujú osobitné dôvody svedčiacie v prospech osvojenia, vzhľadom na osobitný vzťah medzi osvojiteľom a dieťaťom.

Aux termes de l'article 8 du chapitre 5, un enfant adopté est considéré par la loi comme l'enfant de l'adoptant et non celui du parent naturel, sauf lorsque le parent naturel est le conjoint de l'adoptant. Lorsque tel n'est pas le cas, les parents naturels de l'enfant cessent de bénéficier du droit de visite du fait de l'adoption.

PROCÉDURE DEVANT LA COMMISSION

18. M. Söderbäck a soumis sa requête (n° 24484/97) à la Commission le 17 décembre 1991. Il se plaignait de ce que la décision de permettre l'adoption de sa fille, sans son consentement, emportait violation en son chef du droit au respect de la vie familiale garanti par l'article 8 de la Convention...

19. La Commission a retenu la requête le 27 novembre 1996... concernant... de l'article 8 de la Convention... Dans son rapport du 22 octobre 1997 (article 31), elle conclut à la violation de l'article 8 (dix voix contre cinq)...

...

EN DROIT

SUR LA VIOLATION ALLÉGUÉE DE L'ARTICLE 8 DE LA CONVENTION

22. Le requérant se plaint de ce que la décision du 22 décembre 1989 du tribunal de district autorisant M.W. à adopter sa fille M., et les arrêts de la cour d'appel et de la Cour suprême confirmant cette décision (paragraphe 14-15 ci-dessus) emportent violation de son droit au respect de sa vie familiale, tel que garanti à l'article 8 de la Convention, ainsi libellé:

"1. Toute personne a droit au respect de sa vie privée et familiale, de son domicile et de sa correspondance.

2. Il ne peut y avoir ingérence d'une autorité publique dans l'exercice de ce droit que pour autant que cette ingérence est prévue par la loi et qu'elle constitue une

Podľa kapitoly 5 čl. 8 sa osvojené dieťa považuje zo zákona za dieťa osvojiteľa, a nie vlastného rodiča. To neplatí, ak je vlastný rodič manželom osvojiteľa. Keď nejde o takýto prípad, vlastným rodičom dieťaťa osvojením zaniká právo stykať sa s dieťaťom.

KONANIE PRED KOMISIOU

18. Pán Söderbäck predložil Komisii svoju sťažnosť (č. 24484/97) 17. decembra 1991. Sťažoval sa, že rozhodnutie o osvojení jeho dcéry bez jeho privolenia má za následok porušenie práva na rešpektovanie rodinného života zaručeného článkom 8 Dohovoru...

19. Dňa 27. novembra 1996 Komisia prijala sťažnosť... týkajúcu sa článku 8 Dohovoru²... Vo svojej správe z 22. októbra 1997 (článok 31) sa uzniesla na porušení článku 8 (desiatimi hlasmi proti piatim)...

...

PRÁVO

ÚDAJNÉ PORUŠENIE ČLÁNKU 8 DOHOVORU

22. Sťažovateľ sa sťažuje, že rozhodnutie okresného súdu z 22. decembra 1989, povoľujúce M. W. osvojiť si jeho dcéru M., a rozsudky odvolacieho súdu a najvyššieho súdu, potvrdzujúce toto rozhodnutie (odseky 14-15), majú za následok porušenie jeho práva na rešpektovanie jeho rodinného života, ako to zaručuje článok 8 Dohovoru, ktorý znie takto:

„1) Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, svojho obydlia a svojej korešpondencie.

2) Štátny orgán môže zasahovať do výkonu tohto práva, len keď je toto zasahovanie ustanovené zákonom a predstavuje opatrenie, ktoré je v demokratickej spoloč-

²Sťažovateľ namietal aj porušenie článku 6 Dohovoru (právo na spravodlivý proces), pretože podľa neho okresný súd a odvolací súd porušili švédsku Ústavu. Túto časť sťažnosti Komisia vyhlásila za neprijateľnú. Pozn. autora.

mesure qui, dans une société démocratique, est nécessaire à la sécurité nationale, à la sûreté publique, au bien-être économique du pays, à la défense de l'ordre et à la prévention des infractions pénales, à la protection de la santé ou de la morale, ou à la protection des droits et libertés d'autrui."

23. Le Gouvernement combat cette allégation, tandis que la Commission pense comme le requérant que la mesure en question a méconnu cet article.

24. La Cour relève que nul ne conteste qu'au moment où l'adoption fut autorisée, il existait certains liens entre le requérant et M. Dans ces conditions, et sachant que les arguments que les parties lui ont soumis se rapportaient essentiellement à la question du respect de l'article 8, la Cour se propose de partir du principe que celui-ci s'applique en l'espèce.

25. Partant, l'ordonnance d'adoption, qu'aucun des comparants ne conteste, s'analyse en une ingérence dans le droit du requérant au respect de sa vie familiale consacré par le paragraphe 1 de l'article 8 (voir l'arrêt Keegan c. Irlande du 26 mai 1994, série A n° 290, pp. 19-20, § 51). Pareille ingérence emporte violation de cet article sauf si elle est "prévues par la loi", vise un ou plusieurs des buts légitimes énumérés au paragraphe 2 de l'article 8 et peut passer pour "nécessaire dans une société démocratique".

26. La Cour relève que le tribunal de district a décidé d'autoriser l'adoption en vertu de l'article 6 du chapitre 4 du code parental parce qu'il considérait que cela était dans l'intérêt supérieur de l'enfant (paragraphe 14 et 17 ci-dessus). La Cour ne doute pas que la mesure était "prévues par la loi" et visait un but légitime, à savoir la protection des droits et libertés de l'enfant. Il reste à déterminer si elle était "nécessaire dans une société démocratique".

...

nosti nevyhnutné v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, ochrany poriadku a predchádzania kriminalite, ochrany zdravia alebo morálky, alebo ochrany práv a slobôd iných."

23. Vláda namieta proti tomuto tvrdeniu, zatiaľ čo Komisia má rovnaký názor ako sťažovateľ, že dané opatrenie obchádza tento článok.

24. Súd poznamenáva, že nikto nepochybuje o tom, že keď bolo osvojenie povolené, existovali medzi sťažovateľom a M. určité putá. Súd za týchto podmienok a s vedomím, že argumenty, ktoré mu strany predložili, v podstate súvisia s otázkou rešpektovania článku 8, mieni vychádzať zo zásady, že článok 8 je v danom prípade aplikovateľný.

25. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie o osvojení, čo nikto z prítomných nepopiera, sa posúdi ako zasahovanie do práva sťažovateľa na rešpektovanie jeho rodinného života ustanoveného v článku 8 ods. 1 (pozri rozsudok vo veci Keegan v. Írsko z 26. mája 1994, Série A, č. 290, str. 19–20, ods. 51). Takéto zasahovanie nemá za následok porušenie tohto článku, len ak je „ustanovené zákonom“, sleduje jeden alebo niekoľko legitímnych cieľov uvedených v článku 8 ods. 2 a môže sa považovať za „nevyhnutné v demokratickej spoločnosti.“

26. Súd poznamenáva, že okresný súd sa rozhodol povoliť osvojenie podľa kapitoly 4 čl. 6 rodičovského zákonníka, pretože sa domnieval, že to je vo vyššom záujme dieťaťa (odseky 14 a 17). Súd nepochybuje, že opatrenie bolo „ustanovené zákonom“ a že sledovalo legitímny cieľ, a to ochranu práv a slobôd dieťaťa. Treba určiť, či bolo „nevyhnutné v demokratickej spoločnosti“.

...³

³Podľa vlády osvojenie M. bolo nevyhnutné a nie je dôvod myslieť si, že švédske súdy zle posúdili situáciu alebo že nevzali do úvahy hociktorý z legitímnych záujmov stojacich proti sebe. Sťažovateľ s tým nesúhlasil a osobitne zdôraznil to, že sociálna rada osvojenie neodporučila. Podľa sociálnej rady, ako na to poukázal sťažovateľ, je vo vyššom záujme dieťaťa poznať pravú totožnosť vlastného otca. Sťažovateľ súhlasil s názorom Komisie, ktorá upozornila na skutočnosť, že v čase, keď okresný súd o osvojení rozhodol, sa osobné problémy sťažovateľa zdali byť vyriešené, a preto jeho osobná situácia osvojenie neodôvodňovala. Podľa Komisie osvojenie nie je dostatočne ospravedlnené, ak sa opiera o účasť M. W. na výchove M. a o skutočnosť, že M. považuje M. W. za vlastného otca. Komisia preto uviedla, že rozhodnutie o osvojení nezodpovedá naliehavej potrebe slúžiacej vyššiemu záujmu dieťaťa. Švédske súdy podľa Komisie prekročili rámec voľnej úvahy a preto osvojenie nemožno považovať za „nevyhnutné v demokratickej spoločnosti“. Komisia oprela svoju úvahu o rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Johansen v. Nórsko (*Recueil des arrêts et décisions 1996-III*, str. 1008–1009, ods. 78). Súd však odmietol na prípad sťažovateľa aplikovať úvahu prijatú v rozsudku Johansen, pretože prípad pána Söderbäcka sa na rozdiel od prípadu Johansen nedotýka prerušenia pút spájajúcich matku a jej dieťa, ktoré bolo umiestnené do pestúnskej rodiny, ale prerušenia pút medzi vlastným otcom a dieťaťom, ktoré od narodenia žilo so svojou matkou. Tiež nejde ani o rodiča, ktorý dieťa opatroval alebo sa o neho staral z iného dôvodu. Na základe toho sa Súd domnieval, že úvahy v rozsudku Johansen sa nevzťahujú na tento prípad. Pozn. autora.

32. La Cour fait... observer qu'au cours de la période considérée les contacts entre le requérant et l'enfant furent peu fréquents et limités; lorsque l'adoption fut autorisée, père et fille ne s'étaient pas vus depuis un assez long moment. Certes, cette situation était dans une certaine mesure due au fait que la mère de l'enfant s'opposait à ces rencontres, d'une part, et aux problèmes personnels du requérant, d'autre part (paragraphe 7, 10-11 ci-dessus). Cependant, s'il apparaît que ces problèmes se trouvèrent résolus fin 1984, le requérant attendit juin 1987, alors que l'enfant avait quatre ans et neuf mois, pour demander aux services sociaux de l'aider à obtenir un droit de visite.

33. De plus, l'enfant vivait avec sa mère depuis sa naissance et avec son père adoptif depuis l'âge de huit mois (paragraphe 9 ci-dessus). Ce dernier avait participé à l'éducation de M., qui le considérait comme son père (paragraphe 14 ci-dessus). Ainsi, lorsque le tribunal de district autorisa l'adoption en décembre 1989, il existait des liens familiaux de facto entre le père adoptif et la mère depuis cinq ans et demi, jusqu'à leur mariage en janvier 1989, et entre lui et M. depuis six ans et demi. L'adoption consolida et officialisa ces liens (paragraphe 14 ci-dessus). Pour prendre sa décision, le tribunal de district avait pris en compte non seulement l'enquête menée par le conseil social mais aussi les témoignages en audience du requérant et du père adoptif (arrêt Keegan précité, pp. 20-21, § 55), de sorte qu'il était mieux placé que les juges européens pour établir un juste équilibre entre les intérêts contradictoires en présence. La cour d'appel et la Cour suprême confirmèrent ensuite son jugement (paragraphe 14-15 ci-dessus).

34. Dans ces conditions, et eu égard à la manière dont les juridictions internes ont apprécié l'intérêt supérieur de l'enfant, ainsi qu'au caractère limité des liens existant entre M. et le requérant pendant la période considérée, la Cour est convaincue que la décision n'a pas outrepassé la marge d'appréciation. Etant donné les buts recherchés par la décision d'autoriser l'adoption, on ne saurait dire que les conséquences néfastes de cette mesure sur les relations unissant le requérant et l'enfant étaient disproportionnées.

35. Partant, il n'y a pas eu en l'espèce violation de l'article 8 de la Convention.

PAR CES MOTIFS, LA COUR, À L'UNANIMITÉ,

Dit qu'il n'y a pas eu violation de l'article 8 de la Convention.

...

32. Súd... upozorňuje, že počas skúmaného obdobia boli kontakty medzi sťažovateľom a dieťaťom zriedkavé a obmedzené; keď bolo osvojenie povolené, otec a dcéra sa už dosť dlho nestretávali. Je zrejmé, že táto situácia bola do určitej miery zapríčinená jednak skutočnosťou, že matka dieťaťa bola proti týmto stretnutiam a jednak osobnými problémami sťažovateľa (odseky 7, 10-11). Zdá sa, že tieto problémy sa vyriešili koncom roku 1984, sťažovateľ však čakal do júna 1987, keď dieťa malo štyri roky a deväť mesiacov, aby požiadal orgány sociálnej starostlivosti o pomoc pri získaní práva na styk s dieťaťom.

33. Navyše dieťa od svojho narodenia žilo so svojou matkou a od ôsmich mesiacov so svojím adoptívnym otcom (odsek 9). Ten sa zúčastňoval na výchove M., ktorá ho považuje za svojho otca (odsek 14). Teda keď okresný súd v decembri 1989 osvojenie povolil, rodinné putá *de facto* medzi adoptívnym otcom a matkou existovali už päť a pol roka až do ich sobáša v januári 1989 a medzi adoptívnym otcom a M. už šesť a pol roka. Osvojenie skonsolidovalo tieto putá a dalo im oficiálny charakter (odsek 14). Okresný súd pri rozhodovaní vzal do úvahy nielen šetrenie, ktoré viedla sociálna rada, ale aj svedecké výpovede sťažovateľa a adoptívneho otca na pojednávaní (rozsudok vo veci Keegan, uvedený vyššie, str. 20-21, ods. 55), takže bol pri preukazovaní spravodlivej rovnováhy medzi proti sebe stojacimi kontradiktórnymi záujmami v priaznivejšej pozícii ako európski sudcovia. Odvolací súd a najvyšší súd potom jeho rozsudok potvrdili (odseky 14-15).

34. Za týchto podmienok a vzhľadom na spôsob, akým vnútroštátne súdy posúdili vyšší záujem dieťaťa, ako aj vzhľadom na obmedzený charakter pút existujúcich medzi M. a sťažovateľom počas skúmaného obdobia, je Súd presvedčený, že rozhodnutie neprekročilo rámec voľnej úvahy. Ak zvažíme ciele, o ktoré sa usilovalo rozhodnutie povoľujúce osvojenie, nemožno tvrdiť, že neblahé dôsledky tohto opatrenia na vzťahy spájajúce sťažovateľa a dieťa boli neprimerané.

35. A preto nedošlo v tomto prípade k porušeniu článku 8 Dohovoru.

Z TÝCHTO DÔVODOV SÚD JEDNOHLASNE

Rozhodol, že nedošlo k porušeniu článku 8 Dohovoru.

...